

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Biuro Dyrektora Generalnego
Dyrektor
Małgorzata Pietrzyk-Wichrowska

BDG-VI.0171.82.2024.KP
Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Agnieszka Jędrzejczyk
OKO.press
e-mail: agnieszka.jedrzejczyk@gmail.com

Szanowna Pani,
w odpowiedzi na wniosek złożony w dniu 3 marca 2024 r. ws. udostępnienia informacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902) w przedmiocie projektu ustawy o asystencji, przekazuję wyjaśnienia.

Plan prac legislacyjnych Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostępny jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej MRPiPS¹ (adres: <https://www.gov.pl/web/rodzina/bip-plan-prac-legislacyjnych>).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ww. ustawy „Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej lub portalu danych, jest udostępniana na wniosek”. Z uwagi na powyższe zapisy ustawy, brak jest podstaw do składania wniosku o udostępnienie informacji publicznej w sytuacji jej udostępnienia na BIP, czy na stronach internetowych organów administracji publicznej.

Wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami zostało zaplanowane do realizacji w ramach działania I.3.2. *Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030*². Prace nad systemowym rozwiązaniem w zakresie asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością rozpoczęły się jeszcze w trakcie poprzedniej kadencji rządu.

W pracach koncepcyjnych wykorzystywane jest m.in. dotychczasowe doświadczenie w realizacji przedmiotowej usługi w finansowanych z Funduszu Solidarnościowego³

¹ Wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów dostępny pod adresem: <https://www.gov.pl/web/premier/wplip-rm>

² Załącznik do uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu *Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030* (M. P. poz. 218).

³ *Fundusz Solidarnościowy* jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Fundusz Solidarnościowy ma na celu m.in. wsparcie społeczne, zawodowe, zdrowotne oraz finansowe osób z niepełnosprawnościami. Fundusz Solidarnościowy wspiera również działania w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240). Zasady funkcjonowania Funduszu Solidarnościowego określa ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 296), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2019 r., a zasadniczym źródłem jego finansowania jest danina solidarnościowa. Zapłaty daniny solidarnościowej dokonują co roku te osoby fizyczne, których dochody w danym roku podatkowym przekraczają 1 mln zł. Wysokość daniny solidarnościowej wynosi 4% nadwyżki tej kwoty. Przychodami Funduszu Solidarnościowego są również m.in. obowiązkowe składki na Fundusz, do których stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące obowiązkowych składek na Fundusz Pracy.

resortowych programach „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych. Programy te realizowane są nieprzerwanie od 2019 r., a wysokość środków asygnowanych na ich realizację oraz liczba uczestników programów sukcesywnie rosną. W roku 2022 ze wsparcia w postaci usług asystencji osobistej w ramach programów skorzystało ok. 37 tys. osób z niepełnosprawnościami (dane za 2023 r. nie są jeszcze dostępne ze względu na trwającą weryfikację sprawozdań wojewodów oraz organizacji pozarządowych).

Głównym celem powyższych programów jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, których adresatami są dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie: o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z ww. orzeczeniami, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44).

Programy mają zapewniać m.in. możliwość skorzystania przez osoby z niepełnosprawnościami z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym, stymulowanie osób z niepełnosprawnościami do podejmowania aktywności i umożliwienie im realizowania prawa do niezależnego życia oraz przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Zakres usług asystencji osobistej obejmuje następujące obszary:

- 1) wsparcie w czynnościach samoobsługowych, w tym w utrzymaniu higieny osobistej i czynnościach pielęgnacyjnych;
- 2) wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról społecznych;
- 3) wsparcie w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania oraz wsparcie w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

Ogólny kanon świadczenia asystencji osobistej oraz sposób jej formalnej organizacji, koordynacji i ewaluacji, w postaci *Standardu asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością*⁴ (zwanego również *Standardem*), wypracowano również w ramach projektu „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”, realizowanego przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w partnerstwie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną i Fundacją im. Królowej Polski św. Jadwigi. Projekt realizowany był od października 2020 r. do grudnia 2023 r.

Opracowanie *Standardu* poprzedzone było obszernymi badaniami społecznymi dotychczas realizowanych działań w zakresie świadczenia asystencji osobistej, a także analizą doświadczeń innych krajów w tym zakresie, rocznym pilotażem zaproponowanych form realizacji asystencji i dwukrotnymi, szerokimi konsultacjami środowiskowymi wypracowanego rozwiązania (przed i po pilotażu instrumentu), w których udział wzięto środowisko osób z niepełnosprawnościami, ale też ich otoczenie (rodzina, opiekunowie, przyjaciele), przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji pomocy społecznej (m.in. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, regionalne

⁴ M. Batorska, N. Bartnik, S. Besowski i in., *Standard asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością*, Warszawa, wrzesień 2023 r. <https://wlaczeniespoleczne.pl/asystencja-osobista-2>.

ośrodki polityki społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej), przedstawiciele organizacji trzeciego sektora, czy eksperci zajmujący się problematyką niepełnosprawności.

W ramach testowania *Standardu* wsparciem asystenckim objęto 158 osób (73 kobiety i 85 mężczyzn). Były to osoby w różnym wieku. Najmłodsza osoba miała 4, a najstarsza 92 lata. W sumie w ciągu 8 miesięcy zrealizowano 84 974 godziny wsparcia asystencji osobistej, co stanowiło średnio ponad 10 tys. godzin w miesiącu. W testowaniu instrumentu wzięło udział również 224 asystentów osobistych oraz 10 doradców wzajemnych.

Wypracowany w ww. projekcie *Standard* jest spójny z postanowieniami *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.). Z jego treścią można zapoznać się m.in. na stronie projektu „Aktywni niepełnosprawni...”: (adres: <https://wlaczeniespoleczne.pl/asystencja-osobista-2>).

Przedmiotem analizy jest również prezydencki projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, który został wniesiony do Sejmu 4 marca br., a także koncepcyjny projekt ustawy przygotowany w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jeszcze w trakcie poprzedniej kadencji rządu – w obu projektach wykorzystano niektóre założenia ujęte w *Standardzie* jeszcze na etapie jego opracowywania.

Przedstawiony powyżej zasób wypracowanych koncepcji, w tym również dotychczasowe doświadczenia w związku z realizacją programów Funduszu Solidarnościowego w zakresie usług asystenckich, czy pilotażu *Standardu* w ramach projektu „Aktywni niepełnosprawni...”, stanowią podstawę do prac nad projektem ustawy o asystencji osobistej, który w możliwie jak największym stopniu będzie spełniał oczekiwania środowiska osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo wyjaśniam, że prawo dostępu do informacji publicznej obejmuje prawo żądania udzielenia informacji o określonych faktach i stanach istniejących w chwili udzielania informacji. Informacja publiczna dotyczy sfery istniejących już danych i faktów.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa sądów administracyjnych informacja publiczna podlegająca udostępnieniu ma pozostawać w dyspozycji organu w chwili złożenia wniosku o jej udostępnienie, a wniosek ten nie może inicjować postępowania nastawionego na odtworzenie pewnych zdarzeń, które w żaden sposób nie zostały utrwalone. Informacja publiczna nie może być zatem przedmiotem poszukiwań i dociekań ze strony organu, które prowadziłyby do jej wytworzenia. Udzielenie informacji publicznej nie może w szczególności polegać na odtwarzaniu sytuacji mających miejsce w przeszłości i nadawaniu im obecnie konkretnego znaczenia.

Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że: *„Informację publiczną stanowi więc treść wszelkiego rodzaju dokumentów odnoszących się do organu władzy publicznej, związanych z nim bądź w jakikolwiek sposób dotyczących tego organu. Informację publiczną stanowi zarówno treść dokumentów bezpośrednio przez organ wytworzonych, jak i tych, których używa się przy realizacji przewidzianych prawem zadań (także tych, które tylko w części dotyczą działalności organu), nawet, gdy nie pochodzą wprost od niego”* (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 lipca 2008 r. w sprawie o sygn. akt II SA/Wa 721/08, LEX nr 423325, wyrok NSA z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 123/06, LEX nr 291357).

Przyjąć zatem należy, że *„analiza art. 6 u.d.i.p. wskazuje na to, że przedmiotem wniosku może być jedynie informacja o zaistniałych faktach, a także o niektórych zamierzeniach organu”* (I. Kamińska, M. Rozłupka - Ostrowska, *Komentarz do ustawy o dostępie do informacji publicznej*, opublikowany w *LexPolonica*), **nie jest więc informacją publiczną wniosek, który obejmuje pytanie o zdarzenia przyszłe lub takie, które jeszcze nie nastąpiły**” (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 21 grudnia 2010 r. sygn. akt II SAB/Wa 219/10).

Co więcej, ustawa o dostępie do informacji publicznej nie może być środkiem do występowania z wnioskiem o udzielenie każdej informacji, „zakres przedmiotowy tej ustawy obejmuje tylko dostęp do informacji publicznej, **a nie publiczny dostęp do wszelkich informacji**” (Postanowienie WSA z dnia 29 czerwca 2010 r. sygn. akt II SAB/Wa 91/10). Treść Postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 stycznia 2011 r. I OSK 8/11 „Ustawa z 2001 r. o dostępie do informacji publicznej nie jest i nie może być środkiem do wykorzystywania jej w celu występowania z wnioskiem o udzielenie każdej informacji”.

Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie BIP Ministerstwa, wnioski o udostępnianie informacji publicznej należy kierować m.in. na jeden z podanych adresów poczty elektronicznej (info@mriips.gov.pl lub skargi.wnioski@mriips.gov.pl)⁵

Z wyrazami szacunku
Małgorzata Pietrzyk-Wichrowska
Dyrektor
Biura Dyrektora Generalnego
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

⁵ Adres na BIP: <https://www.gov.pl/web/rodzina/bip-dostep-do-informacji-publicznej>

<p>Klauzula informacyjna dot. przetwarzania danych osobowych w zakresie kierowanej do MRPIPS korespondencji (dane zebrane w sposób inny niż od osoby, której dotyczą)</p> <p>Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE poniżej przekazuję następujące informacje:</p>	
TOŻSAMOŚĆ ADMINISTRATORA	Administratorem danych osobowych jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5, 00-513 Warszawa.
DANE KONTAKTOWE ADMINISTRATORA	Z administratorem danych można się skontaktować poprzez adres mailowy: info@mrips.gov.pl , lub pisemnie na adres siedziby administratora.
DANE KONTAKTOWE INSPEKTORA OCHRONY DANYCH	Z Inspektorem Ochrony Danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych w szczególności w zakresie korzystania z praw związanych z ich przetwarzaniem poprzez adres mailowy: iodo@mrips.gov.pl lub pisemnie na adres siedziby administratora.
CELE PRZETWARZANIA I PODSTAWA PRAWNA	Pani / Pana dane będą przetwarzane w celu rozpatrzenia przesłanej do MRPIPS korespondencji. Podstawą prawną przetwarzania danych jest art. 6 ust. 1 lit. e RODO.
ODBIORCY DANYCH	Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazywane podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie administratora, a także innym podmiotom na podstawie obowiązujących przepisów (przykład: sądowni, Policji, instytucjom kontrolnym, podmiotom lub osobom fizycznym występującym z wnioskiem o dostęp do informacji publicznej).
OKRES PRZECHOWYWANIA DANYCH	Pani/Pana dane będą przetwarzane w okresie przewidzianym dla archiwizacji dokumentów wchodzących do narodowego zasobu archiwalnego.
PRAWA PODMIOTÓW DANYCH	Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do Pani/Pana danych oraz prawo żądania ich sprostowania, sprzeciwu, ich usunięcia po upływie wskazanych okresów lub ograniczenia ich przetwarzania.
ZAUTOMATYZOWANE PODEJMOWANIE DECYZJI, W TYM PROFILOWANIE	Pani/Pana dane nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu.
PRAWO WNIESIENIA SKARGI DO ORGANU NADZORCZEGO	Przysługuje Pani/Panu również prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego zajmującego się ochroną danych osobowych państwie członkowskim Pani/Pana zwykłego pobytu, miejsca pracy lub miejsca popełnienia domniemanego naruszenia. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO) Adres: Stawki 2, 00-193 Warszawa Telefon: 22 531 03 00
INFORMACJA O DOWOLNOŚCI LUB OBOWIĄZKU PODANIA DANYCH	Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże ich przetwarzanie jest warunkiem rozpatrzenia korespondencji.
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU, KTÓRY UDOSTĘPNIŁ DANE	Informacje dotyczące podmiotu, który udostępnił dane oraz ich zakresu - <u>wskazane zostały w piśmie przewodnim.</u>